

handlinger, der har fundet Sted i Kommissionen, og de Resultater, den har givet i Henseende til Forholdene paa denne Ø; men jeg mener, at Kommissionsforhandlingerne, Afhøringerne for Kommissionen, har slaæet uigendriveligt fast to Ting: For det første, at man ikke er paa det rene med, ad hvilken Vej man skulde naa til den intensive Produktion, som fra det ærede første Mindretals Side hævdes at byde Vej frem til bedre Kaar derude, man er ikke enig om, paa hvilken Maade det skal finde Sted, medens paa den anden Side Røsterne derude fra udtrykkeligt har fremsat det som alles Opfattelse derude, en Opfattelse, som ogsaa Flertallet i Kommissionen deler, at uanset, hvilke Reformers man i saa Henseende gik til at søge gennemført derude, findes der ikke en Vej frem til at gøre Driften af Sukkerplantagerne rentabel i Sammenligning med, hvad tilsvarende Plantager er f. Eks. paa Puerto Rico. Vejen dertil er kun den, at man kan komme indenfor den Toldmur, som man i Øjeblikket befinder sig udenfor. Og hvad angaar de andre Næringsveje, Kvægavl og Frugtdyrkning, er Forholdene ganske de samme. I 1902 henviste man til, at det, som var i Vejen, var kun, at man ikke havde tilstrækkelig god Forbindelse med det amerikanske Marked. Nu stiftede man et Dampskibsselskab, der blev oprettet en saadan regelmæssig Forbindelse, og man mente, at derved vilde Vanskelighederne ganske være fjernede. Men i Kommissionen er der fra særdeles sagkyndig Side oplyst og redegjort for, at vi ogsaa i saa Henseende ingen Vegne er naaet frem og da først og fremmest, fordi vi ikke har kunnet aabne det Marked for disse Produktioner, som ene kan gøre dem rentable. Men saa til sidst nævnede man i 1902 — det var netop paa det Tidspunkt, da Forhandlingerne om Panamakanalen og Arbejdet paa dens Gennemførelse var i Færd med at tage Fart —, at netop nu var det højst urigtigt at afstaa St. Thomas og opgive de rige Muligheder, som fandtes derude. Nu vil jeg have Lov til at sige, at om disse rige Muligheder har vi nu i meget lang Tid Gang paa Gang hørt Tale, de er blevet fremdraget baade i Tide og Utide, men som et mystisk noget, hvis Enkeltheder jeg i alt Fald aldrig har haft Lejlighed til at blive bekendt med. Der er maaske Muligheder derude, kyndige Folk hævder jo, at de er der, men af hvilken Art de er, og paa hvilken Maade de skulde faa Betydning for det danske Folk, for dansk Erhvervsliv, for dansk økonomisk Liv, har

jeg aldrig set nogen Redegørelse for. Og meget tyder jo paa — og det er ogsaa kommet frem overfor Kommissionen —, at hvis Danmark skal hævde sin Førsteplads derude som Havn og vil hævde den, vil i alt Fald disse Forhaabninger skuffes. Hvis Havnen skal komme til at blomstre — saaledes har en særdeles sagkyndig Mand, maaske den mest sagkyndige, der findes herhjemme, udtalt —, er det ganske uomgængelig nødvendigt, at der knyttes internationale Interesser til denne Havn, og sker det ikke, eller vanskeliggøres dette, saa maa det staa os klart, at saa vil ogsaa derigennem Mulighedernes Mangfoldighed i høj Grad forringes. Adskilligt derude, ogsaa før Krigen indtraadte, har givet tilstrækkelig tydeligt Fingerpeg i den Retning. Nogen Stabelplads i den gamle Betydning af Ordet som et Sted, hvor Varer oplægges og igen fordeles over en Del af Verden, vil St. Thomas neppe kunne blive. Som Skibsforsyningssted har det haft nedadgaaende Betydning gennem det sidste Par Aartier. Der kan vel nok ventes en Opgang i saa Henseende, og jeg nærer ingen Tvivl om, at det vil kunne blive af ikke ringe Betydning for de derude interesserede, for det er det private Initiativ, der har taget Løsningen af denne Opgave op derude. Men selve de Produkter, Kul og Olie, der spiller en Rolle i første Række, produceres dog ikke herhjemme i Danmark og vil efter min Mening ganske sikkert ikke kunne øge Vilkaarene for det økonomiske Liv herhjemme eller øge Produktionsmulighederne her i Danmark, og det er dog det, det til syvende og sidst kommer an paa. Paa den anden Side er det fremhævet gentagne Gange fra sagkyndig Side, at forudsat at Havnen vedvarende forbliver en Handelshavn, vil dansk Initiativ paa Skibsfartens og Handelens Omraade fremtidig kunne udfolde sig derude under nogenlunde i alt Fald de samme Vilkaar, som Tilfældet hidtil har været. Hvorvidt det vil forblive saaledes, kan man have en Formodning om, og man kan formode, at det ikke vil være Tilfældet. Jeg kan, som sagt, ikke se rettere, end at der til syvende og sidst ikke er sagt og ikke kan siges noget bestemt om, hvor store Muligheder der knytter sig til St. Thomas Havn; det er, naar alt kommer til alt, en Følelsessag. At Havnen i de senere Aar, navnlig efter Panamakanalens Fuldførelse, har faaet stærkt øget Betydning for Amerika kan ikke undre. Hvorvidt det er dette Hensyn eller andre, som man ikke behøver at søge saa særdeles fjernt, der har